



# תורתך שאלתי



עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות

גליון מס' 224 - לפרשת בא תשפ"ו

וַיִּשְׂא הָעַם אֶת בְּצִקוֹ טָרֵם יַחְמֵץ  
מִשְׁאֲרֵתָם... עַל שְׁכָמָם (יב, לד)

## מדוע על שכמם, ולא על הבהמות?

**מדרש תנחומא:** 'שהיו מחבבין את המצוה'  
**חזקוני:** משום שחמוריהם היו טעונים כלי  
כסף וכלי זהב ושמלות.

**אור החיים:** הם לא הספיקו לאפות אותו  
טרם צאתם לדרך והוצרכו לוודא לאורך כל  
הדרך שלא יחמץ. לצורך כך הניחו אותו  
'עַל שְׁכָמָם', שיוכלו ללוש במשך ההליכה,  
שכן כשלשים את העיסה היא לא מחמיצה.  
**רש"י הירש:** שאר מטלטליהם כבר נארזו  
והועמסו על הבהמות. הם נשאר לעסוק  
רק באפיית לחם. מדוחק המצרים שייצאו  
לא נותר להם זמן להעמיס גם את הבצק  
על בהמותיהם, ולכן טענו אותו על שכמם.

מעוניינים לקבל רעיון יומי לפרשת השבוע? שלחו  
את המילה 'רעיון' למייל [Office@shaalti.co.il](mailto:Office@shaalti.co.il)



או לחצו כאן

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וְה' הִפָּה כָּל בְּכוֹר  
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרַעֲהָ... עַד  
בְּכוֹר הַשֶּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר (יב, כט)

## מה היו הניסים במכת בכורות?

**מכילתא דרשב"י:** "מלמד שפרעה הרשע  
בכור היה ולא נגעה בו פורענות".

**חזקוני:** למרות שהיכה אותם הקב"ה בחצי  
הלילה, הם לא מתו מיד, אלא היתה נפשם  
מפרכסת בתוכם עד הבוקר, כדי שיידעו  
בני ישראל באיזו מכה מתו שונאיהם.

**אור החיים:** על אותו לילה נאמר בזהר  
'היה כיום יאיר כצחות היום', הקב"ה האיר  
את הלילה, אך לפרעה היה חושך מוחלט.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֹא יִשְׁמַע  
אֵלֵיכֶם פְּרַעֲהָ לְמַעַן רַבּוֹת מוֹפְתָי  
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (יא, ט)

## מה החידוש בדברים אלו?

**רשב"ם:** לאחר כל מכה הקב"ה אמר להם  
שפרעה לא ישמע אליהם, וכך היה גם  
לאחר מכת חושך ולפני מכת בכורות.  
**רמב"ן:** אמנם היה מצופה שפרעה ועבדיו  
יפחדו במכת הבכורות וייראו ממנה יותר  
מכל המכות עד כה. על כך הודיע הקב"ה  
למשה שיחזק את לב פרעה, וכתוצאה  
מכך 'לא יִשְׁמַע אֵלֵיכֶם פְּרַעֲהָ'.  
**מלבי"ם:** הקב"ה הודיע לו שבהשגחתו,  
'לְמַעַן רַבּוֹת מוֹפְתָי...', לא ייכנע פרעה  
בעקבות התראה זו, שעל ידי כך תהיה  
מכת בכורות ולאחר מכן קריעת ים סוף.



רוצים להיערך עם רעיונות ודברי  
תורה לפרשת בא? לחצו כאן

יְהִי כֵן ה' עִמָּכֶם כְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח  
אֶתְכֶם וְאֶת טַפְּכֶם (יז)

## מדוע פרעה הזכיר את טפם?

**ספורנו:** פרעה התייחס לטפם, שביקשו  
לקחת איתם, ואמר שלא ישלח אותם ואת  
טפם, קל וחומר שלא ישלח את המקנה.

**אלשיך:** פרעה ענה להם שבקשתם  
המקורית היתה 'שִׁלַּח אֶת עַמִּי וַיְחַגּוּ לִי  
בְּמִדְבָּר', רק לחגוג ולזבוח, ללא צורך  
בטף. פרעה ביקש להבהיר להם  
שדרישתם לקחת איתם את טפם היתה  
כתרוץ, ואין זה רצון ה', שהרי הטף אינם  
זובחים קרבנות.

וַיִּגְרַשׁ אֶתְּכֶם מֵאֶת פְּנֵי פְרַעְיָה (י, יא)

## מדוע משה ואהרן המתינו עד שפרעה גירש אותם?

**חזקוני:** לאחר שפרעה סירב לבקשתם וקבע "לכו נא הגברים", נהגו משה ואהרן בנימוס המקובל בחצר המלוכה. לאחר שהשיבו אותם עבדי פרעה אל המלך, הם לא יכלו לעזוב את המקום על דעת עצמם, מבלי לקבל רשות רשמית מהמלך. ולכן המתינו עד שפרעה גירשם שסימן את סיום הפגישה. הגירוש היה מעין "אישור" לצאת.

לקבלת העלון שלחו את המילה

'מעוניין' או לחצו כאן

office@shaalti.co.il

052-9453811

נָטָה יָדָךְ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאַרְבָּה וַיַּעַל עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם (י, יב)

## מדוע המצרים הוכו במכת ארבה?

**מדרש רבה (יג, ו):** "מפני ששמו את ישראל זורעי חטים ושעורים, לפיכך הביא עליהן ארבה ואכלו כל מה שזרעו להם ישראל". **ילקוט שמעוני:** "אמר הקב"ה: יבוא ארבה שנקרא 'חילי הגדול' ויפרע ממצרים שבקשו לאבד אומה שנקראו חיילות". **כלי יקר:** המילה ארבה משמשת לריבוי. המצרים הוכו בארבה משום שרצו לבטל מבני ישראל את ההבטחה: 'והרבה ארבה את זרעך', ואמרו 'הבה נתחכמה לו פן ירבה'.

דַּבְּרוּ אֶל כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר (יב, ג)

## כיצד שניהם יכולים לדבר יחד?

**מדרש שכל טוב:** "וכי שניהם היו מדברים, והלא כבר נאמר 'וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי...?' אלא כיון שהיה משה מדבר, היה אהרן מימינו, ואלעזר משמאלו..., והדיבור יוצא מביניהם כאילו שניהם מדברים... רבי שמעון בן יוחאי אומר: משה היה חולק כבוד לאהרן ואומר לו: למדני, ואהרן חולק כבוד למשה ואומר לו: למדני, והדיבור יוצא מביניהם כאילו שניהם מדברים".

כַּחצַת הַלַּיְלָה אָנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם, וּמֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר... וְהִיְתָה צַעֲקָה גְדֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם... לְמַעַן תִּדְעוּן אֲשֶׁר יִכְלֶה ה' בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל

(יא, ז-ט)

ביציאה ממצרים הסתיימו שנות העבדות והשעבוד הרבים במצרים. היו אלו הרגעים הראשונים שהפכנו מאוסף של עבדים רבים לעם אחד. אחד ממאפייני גאולת מצרים, היה **המעבר המיידי שנעשה ברגע אחד ממצב של עבדות למצב של בני חורין**, היה זה בתזמון מדויק לחצות..

## מדוע כיוון הקב"ה את הגאולה לחצות?

ביאר האדמו"ר מסלונים, בעל 'נתיבות שלום' שהקב"ה רצה להראות שגואל את בני ישראל **ממצרים בשעת חצות - בשיא החשכה**. בכך לימד אותנו מסר חשוב: גם כשהכל נראה לנו כמו שיא החשכה, יכולה להגיע הגאולה, ממקום מפתיע ולא צפוי.

לכל אדם יש רגעי שפל. מתוך השפל ניתן להעפיל לרום המעלה בדיוק כמו בגאולת מצרים, מתוך השעבוד והאפלה.

"נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?  
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

# כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני  
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

עם 'תורתך שאלתי'  
איך יותר שאלות!

הרב חגי ולוסקי  
מציג

פריצת דרך  
בלימוד  
פרשיות  
התורה

ספרי 'תורתך שאלתי'  
על בראשית שמות

הזמינו כעת

והספרים בדרך אליכם

052-9453811

או לחצו כאן

או באתר  
'תורתך שאלתי'

עוד סדרה מנצחית מבית:  
**אחתי שאלתי**

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם